

Nr 536

Av herr **Hernelius**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till brottsbalk.*

Enligt gällande rätt är ärekränkning av kollektiv, d. v. s. bolag, föreningar, stiftelser, sammanslutningar och grupper av olika slag, icke kriminaliserad. Straffrättskommittén hade däremot föreslagit införande av en straffbestämelse även vad angår ärekränkning av kollektiv. Enligt kommitténs mening fanns det nämligen icke någon principiell grund till att utesluta kollektiven från skydd mot ärekränkning. Endast organiserade enheter borde dock enligt förslaget komma i åtnjutande av straffskydd. I lagförslaget hade gruppen begränsats till bolag, förening eller annat samfund samt stiftelse eller annan sådan inrättning. Däremot var icke t. ex. styrelser medtagna bland de skyddade objekten, ej heller mera löst sammanfogade grupper.

Straffrättskommitténs förslag lämnades på denna punkt under remissbehandling i stort sett utan erinran eller tillstyrktes. Bl. a. kan uppmärksammas, att pressorganisationerna icke hade något att invända mot att det blev förbjudet att beljuga företag och föreningar. »Det kan icke med fog göras gällande, att spridandet av uppgifter, som är nedsättande för juridisk persons anseende, bör vara tillåtet», heter det i tidningsutgivareföreningens yttrande. Några kritiska uttalanden förekom dock.

Departementschefen har strukit denna regel i propositionens lagförslag. Det huvudsakliga skälet har varit hänsynen till den fria kritikrätten. Ur yttrandefrihetens synpunkter skulle enligt departementschefen starka betänkligheter möta mot förslaget.

Det bör här nämnas, att bland reglerna i straffrättskommitténs förslag även fanns ett stadgande om straff för ekonomiskt förtal, som avsåg att bereda skydd i de fall då nedsättande uppgifter utsprits med allvarliga ekonomiska konsekvenser som följd. Även detta stadgande, som avsetts skola skydda både enskilda och kollektiv, har departementschefen ansett böra utgå redan i den första lagrådsremissen. På denna punkt har dock lagrådet varit av annan mening och ansett att i brottsbalken en regel borde upptagas om att den som om annans verksamhet utsprider oriktig uppgift, vilken är ägnad att ekonomiskt skada denne, skall dömas till straff. Departementschefen har icke funnit sig böra tillmötesgå lagrådet i detta avseende.

Av vad nu sagts följer att i förslaget till brottsbalk icke återfinnes någon regel, som kan bereda skydd åt kollektiva enheter, icke ens om de spridda uppgifterna visar sig vara helt sanningslösa och om spridandet befinnes ha medfört avsevärd skada för den det gäller.

Enligt min mening är angeläget att riksdagen överväger huruvida behov föreligger av en straffbestämmelse av något slag som kan bereda skydd åt stiftelser, företag och sammanslutningar, fackliga och andra, mot i vart fall sanningslösa påståenden, som föranleder ekonomisk skada. Den omständigheten att på denna punkt skiljaktiga meningar förelegat mellan straffrättskommittén, lagrådet och departementschefen utgör ett tecken på att riksdagen till övervägande bör upptaga spörsmålet huruvida något straffrättsligt skydd mot ärekränkning av kollektiv bör införas, eventuellt begränsat till skydd mot sådan ärekränkning, som medfört ekonomisk skada.

Under återopandande av det anförda får jag hemställa, att riksdagen vid behandlingen av det vid proposition nr 10 fogade förslaget till brottsbalk ville beakta här ovan anförda synpunkter.

Stockholm den 13 februari 1962.

Allan Hernelius